

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

«Slogom rasti malo stvar, a neslogu sve poljvari» Narodna poslovica.

U nakladi tiskare Laginja i dr. u Puli ulica Giulia 1.

Oglasi, priposlana itd. tiskaju i računaju se na temelju običnog cijenika ili po dogovoru.

Novca predbrojbu, oglašavanje, najčešće se naplatuom ili poloznikom post. štedionice u Beču na administraciju lista u Pulu.

Kod naručbe valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vrijeme ne primi, neka to javi odpravničaru u otvorenom pismu, za koji se ne plaća poštarina, ako se izvana napiše »Reklamacija«.

Cekovnog računa br. 847,849. Telefon tiskare br. 38

Izdati svakog četvrtka o pedne.

Neiskani dopisi se ne vraćaju n nepodpisani ne tiskaju, a defrakirani ne primaju.

Predplata za poštarnim stoji 10 K u obće, godišina 5 K za seljake, odnosno K 2-90 na pol godine.

Irvan carovine rličo poštarnia. Plaća i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h, zaostali 20 h, koli u Puli toll irvan iste.

Uredništvo i uprava nalazi se u »Tiskari Laginja i dr. Via Giulia br. 1. kamo neka se naslovljaju svaprima i predplato

Glavni urednik i izdavalatelj Jerko J. Mahulja.

Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Rat na Balkanu!

Pula, 23. oktobra 1912.

Kako je bilo predviđati buknuo je po cijelom Balkanu žestoki požar rata. Prošlog petka naviciste su Turčinu rat još Srbija, Bugarska i Grčka, tako te su sve Balkanske države ustale oružjem u ruci da svoju braću oslobode od petstogodišnjeg tlačitelja, krvnika i mučitelja. Petstotina godina dopuštala je gojila ali »kulturalna« Europa, da barbarin iz Azije počinja svakojaka zvierstva i krvoločtva na kršćanima, i još bi i dalje to dopuštala da se nisu napokon ganule četiri male balkanske državičke i ustale na obranu i oslobodjenje svoje vjerske i plemenske braće.

Ovu plemenitu vojnu rek bi da prati blagoslov a neba, jer hrabri osloboditelji i osvjetnici krće pobjedonosno put do konačnog cilja, do oslobodjenja muka i patnja svoje braće. Ovdje ćemo nastojati da u kratko prikazemo stanje i napredovanje pojedinih vojska i to redom po državama.

Crnogorska vojska.

Crnogorska vojska prodrla je u Turak u sa dvie glavne armade: južna prema Skadru a sjeverna prema Kosovopolju. Južna armada pod zapovjednikom Martinovićem otvorila si je sjajnim pobjedama put sve do pred Skadar do tvrđe Tarabos, gdje se pripravlja na tu tvrđu a onda na Skadar, u kojem se nalazi 15.000 Turske posade. Si sjeverne strane nalazi na Stadar također princ Danilo, koji si je prokročio put do Skadra zauzeće m važnih utvrda Tuzi, Beran i Gusinje gdje je palo preko hiljadu Turaka a preko tri hiljade Turaka zarobile Crnogorci sa više topova, osam hiljada pušaka te živčea za dva mjeseca. Osobito žestoki boj se bio oko Berana, koji je trajao dva dana; tu utvrdu su Crnogorci zauzeli teškim naporom i velikim gubitkom, dok su se Turci branili veoma žestoko, dapače žene i djeca su učestvovali u borbi za obranu Berana, jer se u gradu našlo ubijeno mnogo žena i djece, koji su vojnicima dodavali municiju. Pri zauzeću Berana zarobili su Crnogorci Savin bega i 260 vojnika, koji ostade od 2000 njih. Jedno odijeljenje turske vojske od 2000 ljudi navališe na sjevernu vojsku brigadir Vukotića kod Berana. Crnogorska vojska postavila im je stupicu i navališe na Turke i Arnaute i sasvim ih uništila, a što je preostalo živih zarobljeno je među njima zapovjednik Asim beg.

Glavnu i najvažniju tvrđavu pred Skadrom, Tarabos, obkolili su Crnogorci sa tri strane, te se očekuje svaki čas navala. Kad Crnogorci zauzmu Tarabos, onda je Skadar pao, što se može dogoditi još ovog tjedna. Najnovije vijesti glase, da su Crnogorci obkolili Skadar. Dakle je po tome stigao pod Skadar sa svojom vojskom sa sjeveroistoka crnogorski prijestolonasljednik Danilo. Prema tim

viestima mora Skadar pasti i tako će Crnogorci zauzeti cijeli skadarski vilajet (gubernatorat). Tako će Crnogorcima ostati slobodna armada generala Vukotića, koji će se združiti sa srbskom južnom vojskom i zajednički poći na Skopje i prema Solunu.

Srbska vojska.

Srbska vojska razdijeljena u četiri kolone provalila je u Tursku preko Ristovca prema Kosovom polju i na medji prema Novompazaru, dok jedan odio operira zajedno sdružen sa bugarskim četama. Srbska vojska još se nije u veliko sukobila s turskom vojskom, već je došlo jedino do manjih ali žestokih okršaja između malih četica obiju vojski, te su Turci bili svagdje potisnuti. Tako su srbske čete pod generalom Jankovićem napredovale do Pristine, koje su zauzele a u Sandžaku zauzele su Novipazar i tu se združile sa crnogorskom vojskom generala Vukotića. Druga srpsko-bugarska vojska zauzela je Kratovo i Kočane prema Skoplju, dok prva stoji još uvijek pred Kumanovom, čekajući drugu armadu da zajednički navale na Skopje.

Sve te pobjede izvojevala je srbska vojska velikim naporom ali neznatnim gubicima, dok Turci padaju kano snopovi, srčuć slepo u smrt. Osobito je bila žestoka borba oko zauzeća Novogpazara, gdje su Srbi imali izdržati bitku proti 40.000 Turaka i Arnauta. Tu su Srbi imali velikih gubitaka ali Turci upravo ogromnih. Turci su tako prisiljeni povlačiti se na svoj liniji u unutarnost zemlje. Dapače jedna četa Turaka od 34 momka sa jednim oficijerom morala je da se spasi pobjeći u Bosnu, gdje su se predali austrijskim oblastima.

Bugarska vojska.

Bugari imaju dvije armade. Glavna, istočna, dieli se u dvije, svaka po šest divizija, dalje obću rezervu po tri divizije, u sve 290.000 vojske. Cijela ova vojska nalazi se na obe strane rijeke Marice, pa preko rijeke Tundža. Glavni stan je istočne vojske u Staroj Zagori, a zapadne vojske glavni stan je u Kosteodilu. Ova broji tri divizije, a operiraće zajedno sa dvije srpske divizije, koje su prešle granicu, da se sjedine a Bugarima, a broji 120.000 ljudi.

Do sada je bugarska vojska imala najljepšu priliku da se izkaže. To su Bugari i pokazali svojim junaštvom i brzim gradiranjem u Tursku zemlju. Zapadna vojska pojačana jednim dijelom srpskih četa prešla je granicu prema Egi Palanka i Kočane na Skopje. Sa zapadne strane liđe joj u susret srpska vojska preko Kudepova, da zajednički udare na Skopje. Egri Palanka i Kočane su zauzete od bugarskih četa, a Kumanovo od srbske vojske i tako je jednoj i drugoj vojski pročićen put do Skopja, vrlo utvrđenog turskog mjesta i važne strateškog točke za proširanje prema Solunu, gdje se cilj crnogorske, srbske, zapadne i bugarske i grčke vojske.

Glavna istočna armada bugarske vojske postavila si je zadaćom, da navalni na Drinopolje i preko njega na Carigrad. Ta vojska prešla je granicu prema utvrđi Mustafapasa, koji grad je zauzela uz mali odpor. Drugi odio vojske pošao je prema Drinopolju odnosno nešto više na sjever prema Černom do Kirkilidže. Drinopolje je vrlo utvrđeno mjesto sa modernim fortificama i velikim topovima; kad bi pao u Bugarske ruke, onda lahko pada u Carigrad. Prve bugarske čete došle su već do prvih utvrda Drinopolja, te se očekuje velika bitka, gdje će se omjeriti međusobno do 300.000 ljudi. Nu suleć po kretanjima bugarske vojske teško je, da se ispod Drinopolja upustiti u boj s Turcima, koji su tu usredotočili sve svoje moći i postavili najjaču artiljeriju. Tu našu slatnju opravdava najnovija viest, da je u utork bila velika bitka kod Kirkilidže. Tu se je sukobilo 120.000 Bugara pod zapovjedništvom generala Dimitrova sa 140.000 Turaka pod zapovjedništvom Muktar paše. Bitka je bila vrlo žestoka; sa obje strane poginulo je ogroman broj ljudi. Bugari su se borili vrlo junački, dok napokon nisu potukli neprijatelja. U toj bitki zarobili su Bugari 20.000 Turaka, velika skladišta živčea i municije za obdržati jednu čitavu vojsku.

Grčka vojska.

Grčka je prodrla u Tursku sa dvie strane: u Traciju i Epir. U Epiru prodrli je do grada Elason gdje se zamednuli bitka, u kojoj je palo mnogo Turaka, te poslje četiristne žestoke borbe zauzeli su Grci taj grad. Prva grčka divizija prodrila je pak preko Melune klance, druga u Koritane, treća preko Rereni te zaposjela Damasi U Epiru su Grci zauzeli vrhunce oko Gribova i Nerovani. Grčko ratno brodovlje operira u Egejskom moru, gdje je zauzelo otok Lemnos i iskrcalo tamo grčke čete, da odatle nadzire i sprječava prevoz turskih četa iz Male Azije u evropsku Tursku. Drugi je jedan dio grčkih torpedajca blokirao je turski grad Prevezu u jonskom moru.

Tursko brodovlje bombardiralo je pak nekoje neutvrđene gradiće u Bugarskoj na Crnom moru, nemogavši ipak iskrcati kakovu posadu.

Tako po prilici stoji ratno stanje na Balkanu do danas (sriedu); što će pako donieti budući dani, javit ćemo u narednom broju, nadajući se, da će i nadalje pratiti sreća našu braću do konačne pobjede, koja će potlačenj braći donieti slatnu slobodu.

Prvi hrvatsko-slovenski sbor u Ljubljani!

U nedjelju dne 20. t. m. sastali su se u Ljubljani zastupnici stranke prava iz Hrvatske, Dalmacije, Bosne-Hercegovine i Istre na zajednički sbor sa zastupnicima sveslovenske pučke stranke iz svih sloven-

skih zemalja, da vijećaju o sjedinjenju stranke i jedinstvenom radu na temelju programa stranke prava. Tom sboru prisustvovalo je oko 90 što zastupnika, vodja i političara.

Prije podne vijećalo je posebice središnje vodstvo sveslovenske pučke stranke i svi zastupnici stranke prava iz svih hrv. zemalja. Središnje vodstvo sveslovenske pučke stranke odobrilo je suglasno oporčuvanje i velikim topovima; kad bi pao u Bugarske ruke, onda lahko pada u Carigrad. Prve bugarske čete došle su već do prvih utvrda Drinopolja, te se očekuje velika bitka, gdje će se omjeriti međusobno do 300.000 ljudi. Nu suleć po kretanjima bugarske vojske teško je, da se ispod Drinopolja upustiti u boj s Turcima, koji su tu usredotočili sve svoje moći i postavili najjaču artiljeriju. Tu našu slatnju opravdava najnovija viest, da je u utork bila velika bitka kod Kirkilidže. Tu se je sukobilo 120.000 Bugara pod zapovjedništvom generala Dimitrova sa 140.000 Turaka pod zapovjedništvom Muktar paše. Bitka je bila vrlo žestoka; sa obje strane poginulo je ogroman broj ljudi. Bugari su se borili vrlo junački, dok napokon nisu potukli neprijatelja. U toj bitki zarobili su Bugari 20.000 Turaka, velika skladišta živčea i municije za obdržati jednu čitavu vojsku.

Hrvatski zastupnici stranke prava u plenarnoj sjednici (njih 16 iz Slavonije, 8 iz Dalmacije, 6 iz Bosne i Hercegovine i 3 iz Istre) uzeli su na znanje opatijske i bečke rezolucije i zaključili ovu priobčeneje:

1. Vrhovna uprava stranke prava prima je sa zadovoljstvom i iskrenom radnošću na znanje izvješće o zaključcima, stvorenom 19. septembra u Opatiji i 9. oktobra u Beču od delegata stranke prava i sveslov. pučke stranke, po kojima sveslov. pučka stranka stupa u redovne stranke prava i u ciljni prima ojezu državopravi program od god. 1894.
2. Da se postigne jedinstvo i sloboda, smatra vrhovna uprava stranke prava korisnim sudjelovanje svih narodnih sila i zeli o tom radu pozdraviti kao suborice sve česti naroda bez razlike vjere i plemena.
3. Hrvatski narod, svjestan potrebe svojeg daljnijeg narodnog razvika, svojih narodnih prava i važnosti zemljopisnog položaja, bolno čuti razkomadanost kraljevine Hrvatske, a dubokim oparčenjem podnata pritisak protunarodnog sistema, koji oholito u Banosini uništava svaki napredak i prava hrvatskoga naroda.
4. Hrvatski narod, u svijesti, da su zemlje u kojima on i njegovi suplemenenci žive, od odlučne važnosti za političaj monarhije kao vjeverlati i da je uvijek i u punoj mjeri vrlo svoju dužnost prema svom zakonitom vladarskom domu i prema narodima habsburske monarhije te doprinatao emzo žrtre, za stalno očekuje, poštujućij prava i slobodu drugih naroda, da monarhija i njezini narodni ispunu u svom vladitom interesu

